

ENSECO, a. s.

Budúcnosť staviame na skúsenostiach a kvalitných zamestnancoch

Založenie ENSECO, a. s., v roku 1997 sa spája so spustením 1. a 2. bloku jadrovej elektrárne v Mochovciach (EMO). Spoločnosť v tom čase zoskupila špecialistov, ktorí mali bohaté skúsenosti

Ing. Michal Hrdina

s jadrovou energetikou, a vznikli pevné základy ENSECO, na ktorých stojí etablovaná, uznávaná a rešpektovaná firma. Dnes je ENSECO kľúčovým dodávateľom v oblasti jadrovej energetiky. O tom, čo pre spoločnosť znamenali Mochovce a ako rozširujú svoje služby do ďalších priemyselných segmentov hovoríme s generálnym riaditeľom Ing. Michalom Hrdinom.

Spoločnosť je na trhu 27 rokov. Ktoré momenty v jej histórii považujete za najvýznamnejšie?

Základný kameň, na ktorom vzniklo ENSECO, predstavujú Mochovce. Na prelome milénia nadväzovala zákazka na spúšťacie činnosti pri 1. a 2. bloku jadrovej elektrárne Temelín. Ďalším míľnikom bola modernizácia jadrovo-energetických zariadení pri 1. a 2. bloku jadrovej elektrárne V-1 Jaslovské Bohunice v rokoch 2003 – 2006. Najväčší míľnik pre spoločnosť nastal v júni 2009, keď sme podpísali zmluvu na dostavbu a spúšťanie havarijných a pomocných systémov technologickej časti primárneho okruhu 3. a 4. bloku EMO. V roku 2019 prišla akvizícia spoločnosti KRÁLOVOPOLSKÁ STRESS ANALYSIS GROUP, v roku 2021 sme kúpili najmodernejšiu techniku v oblasti vibrodiagnostiky

a o rok neskôr sme našu ponuku služieb rozšírili o technológiu 3D laserového skenovania.

Môžete v krátkosti priblížiť realizované dodávky v Mochovciach? Čo vám dal projekt EMO?

Projekt sme realizovali vo všetkých fázach, teda vypracovanie projektovej dokumentácie, dodávky, montáž a uvedenie do prevádzky. Práce pozostávali z piatich hlavných systémov – pomocné systémy primárneho okruhu, čistiaca stanica rádioaktívnych médií, havarijné systémy, nakladanie s rádioaktívnym odpadom a jeho likvidácia. Na projekte sme viedli takmer 500 pracovníkov a ďalších 250 pod vedením subdodávateľov. Realizovali sme neaktívne vyskúšanie 40 systémov, namontovali sme takmer 10-tisíc potrub-

ných trás naprieč celým jadrovým ostrovom a takmer 11-tisíc armatúr. Každá fáza priniesla svoje výzvy. Či už to boli kapacity, dostatok projektantov, dodávateľský reťazec alebo dodržanie termínov. Viaceré subdodávky sme nahradili vlastnými kapacitami, investovali sme do vlastnej predvýroby a celý projekt dokončujeme sami. Ak porovnáme roky 2009 a 2024, je to obrovská zmena. Vybudované systémy sú zrkadlom našich vedomostí, technickej zdatnosti a firemného know-how.

EMO vám otvorili priestor na ďalšie projekty v oblasti jadrovej energetiky, pričom máte záujem aj o projekty v zahraničí. Kde sa vám darí získavať ďalšie jadrové projekty?

Dostavba EMO nám dáva extrémne silný základ z pohľadu referencie aj skúseností,

Spoločnosť **Millor s.r.o.** vznikla v roku 2012. Od roku 2014 sa zameriava predovšetkým na poskytovanie služieb dodávateľských a servisných činností pre potreby energetiky. V portfóliu jej činnosti je hlavne poskytovanie montážnych a servisných činností v rámci výstavby, prevádzky a vyradovania energetických zariadení, spracovanie a realizácia projektov pre prípravu, realizáciu, prevádzku a likvidáciu technických zariadení v rôznych oblastiach priemyslu, vrátane právneho a organizačného poradenstva a spracovanie projektov pre vyradovanie jadrových zariadení.

Váš partner
v oblasti energetiky
www.millor.sk

Spoločnosť **Millor s.r.o.** sa špecializuje na zvaracie a potrubárske práce. Práve spoločnosť ENSECO, a. s., bola jednou z prvých firiem, ktorá nám umožnila rásť po stránke odbornej aj personálnej. Vďaka spolupráci sme získali množstvo poznatkov, ktoré využívame doteraz. Je spoľahlivým obchodným partnerom s obrovskými skúsenosťami v obore a taktiež, čo v dnešnej dobe nie je pravidlom, je korektný partner vo sfére úhrady svojich záväzkov voči svojim dodávateľom.

aby sme našli uplatnenie aj v zahraničí, ale jednoduché to nie je. Jadrová energetika je silno spätá s vládnymi rozhodnutiami jednotlivých štátov a veľmi dlhým obstarávaním. Momentálne sme akčnami na českom trhu. Pred niekoľkými rokmi sme vstúpili do KRÁLOVOPOLSKÁ STRESS ANALYSIS GROUP a získali sme mozgový trust projektantov v Brne. Spolu s nimi na českom trhu využívame naše referencie a realizovali sme niekoľko dodávok pre ČEZ, napríklad v JE Dukovany a Temelín. Geograficky sú nám najbližšie projekty južnejšie od nás. Zo strednodobého hľadiska sú pre nás zaujímavé práce na predĺžení životnosti jadrovej elektrárne Pakš I v Maďarsku. Pripravuje sa tiež výstavba novej elektrárne Pakš II, ale je to politicky náročný projekt.

Nezabúdame však na Slovensko, lebo do stavba EMO 3 – 4 spôsobila investičný dlh na Bohunicach a Mochovciach 1 – 2, ktorý sa dnes stáva témou dňa z dôvodu zastaranej technológie. Je to pracovná perspektíva z pohľadu nasledujúcich možno piatich rokov. Jadrová energetika tvorí asi 80 % našich aktivít a z nich podstatnú časť, asi 90 %, realizujeme na domacom trhu.

Portfólio služieb sa snažíte dopĺňať a rozširovať. Do ktorých odvetví?

Veľa projektov sme s partnermi realizovali v Mochovciach, ale snažíme sa vstúpiť

aj do ďalších odvetví ako je papierenský, petrochemický alebo teplárenský priemysel. Realizovali sme kontrolu procesného potrubia, inštaláciu nového výmenníka tepla, opravu parokondenzátneho potrubia RK3 či výmenu potrubia vody vlákna linky v Ružomberku. V Duslo Šaľa sme realizovali ohrev čpavku z nového nízkotlakového zásobníka a práce na akcii Kotel K8. Spolupodielali sme sa tiež na montáži technologickej časti potrubných systémov na kogeneračných jednotkách na Záhorí.

Rozširovanie služieb si vyžaduje investície do technológií. Ktoré považujete za najdôležitejšie?

V technologických zákazkách nám práve 3. blok ukázal, ako nás, ale aj celú stavbu môžu ovplyvniť problémy dodávateľa, a tak sme značné finančné prostriedky investovali do vybudovania vlastnej predvýroby na výrobu dielov na oplechovanie potrubí. Od švajčiarskeho výrobcu sme obstarali CNC stroje na vystrihovanie a prípravu plechov na obaľovanie a dovybavili sme celú dielňu. Bola to jedna z posledných kľúčových investícií. Ďalšie investície sú predovšetkým softvérové. Pred časom sme kúpili 3D skenovaciu sústavu TRIMBLE X7, ktorá dokáže zaznamenať reálne objekty v priestore spolu s ich parametrami a následne zobrazí presnú vizualizáciu a umiestnenie týchto objektov v okálnom súradnicovom systéme. Vďaka tomu sme dokázali kompletne zoskenovať naše systémy 4. bloku, zsumarizovať dáta a vytvoriť dokumentáciu skutočného vyhotovenia. 3D skenovanie vidíme ako cestu do budúcnosti. Naším zámerom je tiež rozšíriť montážne kapacity v rámci Mochoviec, ale realizácia bude závisieť od možností.

Ako ste ukončili uplynulý rok a aké sú vaše plány na ten aktuálny?

Po dvoch rokoch sme sa dostali do čiernych čísiel, takže sme pozitívne nastavení. Chcem poďakovať všetkým pracovníkom, ktorí sa podieľali na projekte, že sa

nám podarilo vrátiť do normálnych čísiel. V súčasnosti nás čakajú minimálne dva náročné roky dokončovania 3. a 4. bloku. Aktuálne prebiehajú rokovania o kľúčovom nastavení zmluvných podmienok. Dohadujeme nové termíny, financie a kapacity na dokončenie 3. a 4. bloku. Verím, že sa dohodneme a najbližšie dva roky nás čakajú už len technické výzvy pri dokončovacích prácach. Takže najbližšie dva – tri roky vidím optimisticky.

Na akých základoch je postavená konkurencieschopnosť spoločnosti?

Našu konkurencieschopnosť potvrdzujú skúsenosti personálu a všetko, čím sme si prešli. To vytvára pevný základ, na ktorom dokážeme stavať a nemusíme sa báť akejkoľvek výzvy. Druhá strana mince je ekonomika. V poslednej dobe ešte cítime dozvuky silného extrému, kde rastú náklady, ale obstarávacie ceny sa stále držia extrémne nízko. Ak nedôjde k zlomu a nebudeme schopní prejsť do vyššej ziskovosti, bude to extrémne náročné pre firmu nášho typu.

Ako vidíte budúcnosť spoločnosti?

Ešte pred rokom som hovoril, že základom je prežiť. Prežili sme a výsledok sa dostavil. Teraz je pre nás výzvou dokončiť 4. blok a potom bude veľkou výzvou personál, nakoľko veľa ľudí odišlo do predčasného dôchodku. Asi najväčšou výzvou je zmena podmienok pri obstarávaní. My ako zhotovitelia bojujeme proti pomyselnému veternému mlynu. Proti nám stojí korporát, ktorý hovorí, že dodávať treba rýchlo, kvalitne a za najnižšiu cenu. Je to nezmysel a tento model je neudržateľný. Každý projekt si vyžaduje dostatočnú prípravu a ľudia musia byť primerane odmenení. Evidujeme prvé náznaky, že v súťažných kritériách rozhoduje aj návrh technického riešenia a kvalita personálu, nielen cena. Dúfam, že reálny vývoj pôjde týmto smerom. Lebo rýchle dodávky za nízku cenu nemôžu byť kvalitné. Musíme si uvedomiť, že kvalita, ktorú chceme a potrebujeme, si vyžaduje čas aj financie. ▮